

Carl Gustav Jung'un "Kırmızı Kitap"ı üzerine Roger Woolger ile söyleşi

MCTV Kanal 15: Bugün kasabamıza ölüm ve bilinç üzerine birkaç konuşma yapmak için gelmiş bulunan Roger Woolger ile birlikteyiz. Kendisi aynı zamanda Carl Jung üzerine bir otoritedir. Carl Jung bugünlerde kitabı yayınlanmış olan bir psikiyatrist. Kitabın adı Kırmızı Kitap, oldukça büyük bir kitap. Bugün ele alabildiğimiz kadarıyla bu kitaptan bahsedebiliriz ama öncelikle bize Carl Jung hakkında genel olarak bilgi verir misiniz.

Roger Woolger: Tabii tam adı Carl Gustav Jung'dur. Freud ve Adler ile birlikte üçlünün bir üyesidir. Genelde Freud Jung Adler'i psikoanalizin kurucuları olarak birlikte anarlar. Freud, Viyana'dan hareketi başlatan patrikti. Biliyorsunuz İsviçre'de büyümüş Freud'tan biraz daha genç olan Jung psikiyatri alanında çalışmaya oldukça erken yaşta karar veriyor. Babası bir bakan ve Jung din ve ruhsal konulara oldukça meraklı. Oldukça genç yaşta ruhsal deneyimleri olmuş insanların yardım etmek istiyor ve Basel Üniversitesinde psikiyatri okuyor. Zürihe taşınmak için çalışıyor ve şimdi izofreni olarak adlandırılmış konu üzerine birçok araştırma yapıyor. Kelime ili kilendirme testini buluyor, kompleks kelimesini ve daha sonra arketip kelimesini ortaya atıyor, bilinçaltı için farklı seviyeler öneriyor. Bilinçaltı konusunda Freud çalışmıştı ve yüzyılın kapanmasında 1900ler 1904-5'te Jung ve Freud Zürihten Viyanaya söyleşiyor. Freud genç adamın erken çalışmalarından etkileniyor ve Jung da Freud'dan oldukça etkileniyor. Yaklaşık bir yıllık bir görüşmeden sonra Jung Viyanaya bir yolculuk yaparak Freud ile buluşuyor. Otobiyografisinde ilk buluşmaları gün hiç ayrı vermeden 12 saat konuşmalarını belirtir. Çok yakın arkadaş olurlar ve erken psikoanalitik harekette 20.yy.ın ilk çeyreğinde birlikte çalışırlar. Jung halk konferanslarında görüntü vermede çok iyiydi ve Freud'un çemberinde çok tanınmış biri oldu. Freud onun halefi olmasını bekledi ve mektuplarından birinde sen benim veliaht prensimsin der fakat iler böyle gitmedi çünkü Freud'un temel teorisi cinsellikle ilgili erken çocukluktaki anılara ve unutulmuş fantazilere indirgenir. Freud'un teorileri cinsellik problemine ve toplumumuzdaki çocuklar üzerindeki baskılara dayalıdır. Jung bu düşünce ile tamamen rahat değildi. O psikolojik problemlerin daha geniş bir kökeni olduğunu düşündü. Freud ile anlaşmaları noktalar bilinçaltının rüyalar, kelime ili kilendirme testleri, resimler ve benzeri yollarla araştırılması... 1910-11lerde Jung kendi fikirleriyle ortaya çıkmaya başladı ve sadece çocukluktan gelen travmaları tanımadığımızı, daha derinlerden kalıtsal olarak devralınan, kolektif bilinçaltı dediğimiz, genel kültürümüze ait evrensel anı çatılarını; işte bitmemiş savaşlar, Hristiyanlığın kutudaki ruhlar problemi, bedendeki ruhsallık...,bu bölme parçalama disiplinleri izofrenik oluyor. Ben sadece daha büyük kültürel bir disiplin parçası olan kişisel deneyimlerin bir sonucu değilim. Kişisel anılar kültürün oluşturduğu anıların altında yer alıyordu. Jung ve Freud sonunda yollarını ayırdı çünkü seksüel teori üzerinde anlaşamadılar. Jung ondan daha

ileri gitti ve Jung insan tarihindeki evrensel insan psi esinin böyle geni ara tırılmasına ba ladı. Çok çok geni bir çalı ma ve çalı malarının ortasında, daha sonraları kahraman arketipi olarak adlandıraca ı, bir evrensel mit hikayesine denk geldi. Karanlı ın güçleri ile sava mak zorunda olan kahraman...bazen yerle bir olur fakat mücadelesinden sonra yeniden do ar... bir ejderhayı öldürmek, bir canavarla kar ıla mak, karanlık güçlerle ba a çıkmak...

Spiker: Kahraman miti nasıl bir rol oynuyor? Ve günlük ya amda bir ejderhayı öldürmek yerine geçen ey...?

RW: Oynayabilece i iki yol var. Biri dı sal yol. Büyüdü ümüzde ve ya ama atıldı ımızda ya amla sava mak için kahraman enerjisi dedi imiz eye ihtiyacımız vardır. Birçok ejderhayı öldüren genç övallyeler ve kahramanlar gibi olmalıyızdır. Bilirsiniz sembolik metaforik bir kar ıla manın üstesinden gelmek ve içindeyken birçok güçlükler vardır tabii ki. Ya amda daha sonraları kendimize dı sal kahramanımızı kurdu umuzda bunun çok da önemli olmadı ı çıkar. Jung birçok insanın ya amın daha derin anlamını bulmaya çalı ırken ya amının ortalarında bir yerlerde bir ruhsal krizden geçti ini ve içe döndüklerini ve bazı karanlık i leri de içeren kendilerinin inkar ettikleri veya unuttukları bütün yönlerine bakmak zorunda kaldıklarını ve bundan sonra kahramanın karanlı ın, içsel karanlı ın içine yolculu a kalktı ını söyler. Bunlara Dante'nin cehenneme ini i, Shakespeare'in trajedilerin gibi büyük mitlerde rastlarsınız. Ve genellikle ölümle bir mücadeledir; ölece inizi sanırsınız, her eye yeniden ba larsınız ve bu karanlı a yolculukla ki ili inizde bir dönü üm gerçekleşir.

Spiker: Bundan geçiyor olan biri için fark etmemek ve devam etmek ve bir ekilde inkar etmek ne kadar hasar vericidir?

RW: Yapamazsınız çünkü çok majör bir karı ıklık varsa çöküntü ya arsınız ve fonksiyon göremez hale gelirsiniz ve derine gitmeye zorlanırsınız. Depresyon pozitif bir eydir, tedavi edilmesi ve ilaç verilmesi gereken bir hastalık de ildir. Derin bir tür içsel meditasyon yapmak için bir fırsattır. Acı verici ve zor olabilir ama Shakespeare'in trajedilerinin komedilere ve romanslara dönü tü ü gibi di er tarafa geçersiniz. Bu içsel yolculuklarda ki inin yeni yüzleri belirecektir fakat bu yolculu u yapan çok az ki idir.

Spiker: Genel olarak özetler misiniz... Jung'un psikolojik felsefesini...

RW: Sadece kuklalar olarak rolleri oynamakla kalmayıp tamamlanmı insan varlı ı olabilmek için bir içsel ya am parçasına sahip olmamız ve Onun gölge olarak adlandırdı ı karanlık tarafla yüzle mek zorunda oldu umuza inanıyordu. Bu altdünyalara, karanlık yerlere girdi imizde ve ya adı ımızda kendimize ait çok ilkel bir bölümle kar ıla ırız. Freud da aynı eyi demi tir; uygar insanlar karanlık ilkel benli i bastırıyorsa da o halen oradadır. Dr.Jekyll bir Mr.Hyde gibiydi. Gölgeyle kar ıla tı ımızda aynı zamanda her erkek kadını bir yönü oldu unu ve her kadın erkeksi bir yönü oldu unu da bulur diyor Jung burada kırmızı kitabın içerisinde. Bu di er taraflarla kar ıla tı ımızda i in geri kalanı bir denge bulmaktır. Ve bir denge

buldu unuzda orada Jung'un merkezile tirme dedi i yeni bir süreç ba lar ve nihayetinde bireyselle me olarak adlandırdı ı karanlık ve ı ık, eril ve di il karı ımları olan gerçek benli iniz haline gelir ve yine de bir merkez sahibi olursunuz, ruhsal olan yüksek bir amaca sahipsinizdir. Dolayısıyla biraz öz-farkındalık, biraz öz-gerçekle tirme, Jung'un psikolojisinin özü içsel olarak kim oldu umuzu bilmektir.

Spiker: Te ekkürler, Mr. Roger Woolger ile Carl Gustav Jung hakkında sohbet ediyoruz ve birazdan biraz da kırmızı kitap hakkında söyle imize devam edece iz.

Spiker: Tekrar ho geldiniz. Dr. Roger Woolger ile Carl Jung ve onun son kitabı hakkında konu maya devam ediyoruz. Bize biraz kitaptan söz eder misiniz doktor... Biliyorum ki Jung onu içinden geçerken, içine do ru bir yolculuktayken yazdı.

RW: Bir krizdeydi...

Spiker: Ve görünü e göre bunlar hayatta yaptı ımız gibi beklemekten ziyade sözcüklerdir, çünkü bir sonraki i imize devam edip i imizi halledebilecek bir sonraki i i yapıyoruz. O bu problemlere girdi ve dedi ki, sunmanız gereken eylemleri görmeye hazırım. Ve bu temelde bize anlatabilirsin. Jungçuların bu kitabı ö renmek istedi ini biliyorum, ancak 40 yıl kadar gizlendi.

RW: Son 30 yıldır bir banka kasasındaydı ve ondan önce de ailenin ellerinde. 1961 yılında öldü ünde Jung, onunla ne yapılaca ına dair herhangi bir talimat vermedi ve aile bunu gizli tutmanın daha iyi olaca ını dü ündü. Birkaç yıl önce dü ünceleri de i ti. Geçti imiz kasım ayında çıkıp satılmaya ba layan kitabın bir reproduksiyon olmasından korkuluyordu. Daha çok yeni ve kendim dahil tüm dünyadaki birle mi akademisyenler bunu okuyor çünkü bu hakkında duydu umuz, bekledi imiz fakat kimsenin yakın zamana kadar boyutunu, içeri ini bilmedi i kesinlikle yeni bir materyal.

Bu resimlerden bazıları (kitapta bir sayfayı göstererek) yakla ık 20 yıl önce yeniden üretildi. ngiltere'de BBC'ye bazı bölümlerini filme almak için izin verilmi ti ancak 10 dakika kadar sadece sayfaları çevirdiler, fakat son birkaç ay öncesine kadar metin kamu tarafından hiç görülmedi. Dolayısıyla psikoloji tarihinde yayımlanmamı en etkili kitaplardan biri budur. Ve çok önemlidir çünkü Jung bizatihi kendisi bu kitap benim bütün sonraki yazılarım için anahtardır demi tir.

Söyledi im gibi Jung'un karanlık tarafımızla, onun adlandırdı ı ekliyle gölgemizle, yüzle memiz gerekti i fikri bu kitapta... ki yüzünün gölgesi var...Burada kahramanın yolculu unu yapıyor. Di il kendiyile kar ıla ıyor ve çok önemli olarak ö retmeni ile kar ıla ıyor, bu onun ruh rehberidir.

Spiker: te bu..aktüel olan.. kitabın ortaya çıkı ının yolu bu...burada bu resimleri çiziyor..onları boyuyor..

RW: Oldukça yetenekli bir ressam ve bir zamanlar bir ressam olmak için psikolojiyi bırakmayı bile dü ünmü fakat bunun bir ayartma (eytana uyma) oldu unu sezmi ve

asıl yolunun psikoloji oldu unu... Bütün bölümleri, tanımlamaları kendisi tekrar yazmış ve bazen karakterlerle diyaloglara girmiş, bazen kanal ö reteleri gibi Jung'a dersler vermişler, o bunları yazıya dökmüş. Bu resimlerle onları açmış.

Spiker: Böylece bunlar içine girdikçe devam eden vizyonlar ve konular...tamam, peki...ve nasıl başladı?

RW: Aslında biraz daha erken başladı. Freud ile çatışmaya giriyor demi tim çünkü derinde psikik enerjinin neyle ilgili olduğunu hakkında anlamıyorlar. Freud tamamen cinsel olduğunu söylerken Jung hayır diyor bir ruhsal bile en ve daha büyük bir resim. Bu noktada bir ayrılık ya rıyorlar ve Jung bu uluslararası yapılanmalardaki tüm görevlerinden istifa ediyor ve gerçekte Freudçular ona kızgın, ihanete uğradıklarını düşünüyorlar ve ço u bir daha onunla hiç konuşmuyor. İsviçre'ye geri dönüyor ve uluslararası kongrelere gitmeyi bırakıyor, bütün bunlar 1912-1913 yıllarında oluyor ve mitoloji ve izofreni üzerine ilk ara tırmalarını yayınlıyor. Bundan sonra Freud'tan farklı bir çizgide yoluna devam edeceği açıklık kazanmış durumda. Ancak uluslararası kamuoyunda kazandığı ününü kaybediyor. Amerika'ya gitmişti, William James ile tanışmıştı, uluslararası bilinen bir figürdü ve gözden kayboldu. Karanlık bir depresyona girdi ve farkına vardım ki yükseklerden dü tü ve artık psikolojide bir hiçkimse idi ve her şeyi baştan başlamak zorunda kaldı. Dolayısıyla bu onun yolculu uydusu ve otobiyografisinde bunu anlatır. Depresyonunun içinde nasıl bununla sava mak yerine bununla beraber gitme kararını verdi ini görürüz, bir çe it dibe batma ve ondan sonra bütün bu vizyonlar gelmeye başlar. Bazıları onlara halüsinasyonlar der, kim bir halüsinasyonun ne olduğunu biliyor ki?.. Ben onlara vizyonlar diyece im ki William Blake vizyonlar görmüş tür ve Dante kesinlikle vizyonlar görmüş tür. Bu vizyonlar onu di er krallı a götürmüş tür ve bir ses ile diyaloga başlamış ve bu ses sana ö retmeliyiz ki zamanların ruhu dedikleri eylemlerle kar ıla mış, psikoanalizin yeni moda ö retisi, ruhunu kaybettin ve ruhunu tekrar ke flemek ihtiyacındasın der ve kendi psikisinin derinliklerine ve ne olduğunu bilmezsin derinliklerine yapılan bu yolculuk sonra farketti i üzere kendi ruhunun yeniden ke fidir. Dolayısıyla Jung oldukça akılcıdır ki e er dikkatli olmazsam bununla delirebilirim der. Yapacağımız tek şey öncelikle onları nesnelleştirip onları kitaplara koy, dı nda kal onlar tarafından ele geçirilme -çünkü Frederick'e olan buydu ona gelen bütün o eyleri kaldıramadı-, ve onları yaz. Bir çe it kabı olmalı ve ona biraz bo almalıydı böylece kitapları ve resimleri, vizyonların dı nda kalmak için kullandı ve onları kayda aldı ve daha sonra onların anlamını biraz anlamaya başladı. Görünüm e göre, çünkü daha oraya gelmedim, sonraki kısımlarda vizyonların anlamları hakkında yorumlar var.

Spiker: Peki. Burada bakmakta olduğumuz(kitabın açık sayfasını kastederek) ile ilgili ne biliyorsunuz?

RW: Bu figür çok ilginç, kanatlı bir figür ve bir bilge ya lı adam ve Jung bunu erken hristiyan gnostisizmi ile ilişkilendirir. İlk yazılarında "Bazelaydi" ??? ismi geçer, bu figürü yollayan muhtemel Gnostik ö retmeni... Bu figüre Philemon der. Daha sonra ona bilge ya lı adam arketipi diyecektir. Hepimizin içinde bir yerlerde, gururlara yansıtılmışız sa'ya yansıtılmışız, bir bilge ya lı adam ya da bir bilge kadın olduğunu

söyler. Bir içsel arketiptir ve Philemon ile uzun konuşmalar yapar... iyi ve kötü, ışık ve karanlık, ruhsal taraf ve canavar taraf temaları ile uğraşmaktadır, canavar taraf bir yılan formunda gelmektedir ve bu yılan ile yavaş yavaş amaç zorundadır. Ve zamanla yavaş yavaş yılanın neyle ilgili olduğu temalara gelir ve aslında yılanın, bu devasa yılanın yavaş yavaş adımlarıyla yer alan alanındaki sırtına yaklaşmaktadır ve onun hazinesini çalmalıdır. Fark ediyorsunuz ki bu kahramanın yolculuğu ile ilgilidir ve sonra fark eder ki yeniden keşfettiği şey bu hazinedir ve bunu ortaya çıkarması yıllarını alır. Burada hayat boyu bir çalışmanın bir özetini paylaşıyorum. Bu tekrar keşfedilen hazine yeryüzünün içinde yakılan ruhsal cinsel enerjidir. Biz batılı hristiyan uygar insanlar yeryüzünden çok ayrılmış olduk umuzdan derin gücümüzü kaybettik. Ve bu farkettiği şey bilimin örettiği ile karşılaştır ve bu vizyonları anlamak için sonunda ortaçağ simyasına döner ve simyacıların aynı şeyi aradığını düşünür: doğadaki ruh, hepimizin içindeki doğa enerjisi. Fakat bütün bunlar kendisine önce anlayamadığı bu olayları semboller yoluyla gelmiştiren ve yavaş yavaş onlarla konuşur ve entegre eder...

Spiker: orada bir başka görüntü daha var...?

RW: Sonlara doğru ki bu 1915den kabaca 1920lere kadar sürer ve sonra bu tür figürler belirmeye başlar; daha sonraları mandalalar olarak adlandıracağı bu yuvarlak şekiller, bunlardan birçok var, ve fark eder ki bu daireler belirmeye başladığında daha iyi hissediyor, ona güvence veriyorlar. Sonraları fark eder ki bütün bu şekillere bir merkez var. Sadece rastgele ve dağınık şekiller fakat psiye her şeyin etrafını örüyor, döne döne gidiyor ve bir merkez bulmaya çalışıyor. Kiliselerin ve yerleşimlerin tasarımlarına bakıldığında sıklıkla bir merkezin etrafında organize olduğunu görüyor. Bir merkeze sahip olmak psikik olarak oldukça tatmin edici.

Bu 1. Dünya savaşından sonra gördüğü bir vizyon (Vision of the cross,1916). Psiye kendini ifalandırırken, Jung'un psikik bütünlük diye adlandırdığı bu imajlar ile geliyor. Başka bir tane daha bulabileceğim mi diye bakıyorum... burada yılanı entegre etmeye başlıyor; canavar ruhuyla doğa dünya... ruh yine dairesel formda beliriyor ve bu yumurtalı şeklinin içinde her şeyi bir arada tutuyor. Sonunda doğru, eğer onu bulabilirsem bir güzel imaj var; karanlık ve ışık vesaire hepsini bir araya getirdiği... Ve bir vizyonda altın kale adını verdiği bu kutsal ehrs görüyor ve çok tatmin edici... bu ehrs merkezindeki bir tapınak ve tümü bunun etrafında düzenlenmiş, bu Jung'a yalnız olmadığını gösteriyor, bu çok uzun bir yolculuktu, çok az ki işle konuştu. Sonunda diğer akademisyenler ve diğer insanların benzer şekillerin içinden geçtiğinin onayını alır. Psiye her jenerasyonda yeni tamamlama ve bütünlük imajları yaratıyor. Burada bir başka vizyon daha; yaratıcılığın ateşi tarafından kuşatılmışken... çok çok güçlü bir resim... delirebileceğini hissettiği zamana ait. Derinliklerden fırlayan duygusal parçalar gibiydi. Vizyonlarını erimiş lav gibi tanımlamıştı.

Spiker: şeyden uyarlandığını düşünüyorum...hımmm, birçok şey bu bozulmuşlukta hissedebiliriz ve hissettiğimizde...bilirsin böyle zamanlarda...ve bu kitap bunun içinden geçmişi ve onun hakkında yazarak yorumlamış ve... ve resimlemişi hakkında.

RW: Kesinlikle... kesinlikle resimler kendisini dengelemesine yardım etmi .
Karanlıkta daha dengeli hale geldi ini nasıl hissetti ini anlatan burada güzel bir örnek var ve 1 ik, burada yukarıda bilge ya lı adam figürünü görüyorsunuz, burada bir karanlık yeraltı..darth vader figürünün rahip tipi ve burada dolunay ve bu karanlık di il dengelenmi ve iki yüzü var ve bütün bunlar kozmik merkezin etrafında birlikte düzenlenmi ...Güne merkezde ve bunlar do anın ve kendi varlı ının farklı yönlerini temsil ediyor. Jung yeniden do umu deneyimliyor ve psikolojisinin tohumları haline gelen bütün bu fikirlerle geliyor. Sıra dı ı krizlerden geçen insanlar pratik bir ey yapmaya ihtiyaç duyar; oymacılık, resim yapmak, dans etmek, müzik yapmak... Sanat içlerinde çok ifalandırıcıdır çünkü bütün farklı parçaların kendilerini ifade etmesine izin verirler ve onlara bir kap verirler.

Spiker: Tekrar hoş geldiniz. Easton'da ve kasabamızda bir hafta süre ile bulunan Dr. Roger Woolger ile son bölümümüzdeyiz.

Web sayfanızın birinde bir alıntı okuyordum ve orada Jung'un bugünkü insanlık için ö retileri gereklidir; onlarla ya amak, anlamak ve onları alıp günlük hayatımıza uyarlamak diyordunuz. Fakat neden bu kadar iyi? Ve Jung'un içinde sundu u ey üphesiz insanlık hakkında bir ey söylüyor gibi görünüyor...neyse u an Jung ne sunmalı...?

RW: Kırmızı kitabın da üretimine neden olan yaptığı yolculuk nedeniyle Jung'un sadece kendi ki sel problemlerini de il ama aynı zamanda bizim bütün kültürümüzün problemlerini de arayıp taramı oldu unu dü ünüyorum. Korkunç sava lara önderlik eden, köleli e, Amerikan yerlilerinin tahrip edilmesine yol açan, yeryüzünü kirleten problemler bizim medeniyetimizin karanlık yanlarıdır. Ve O bu problemleri ilgilenmesi gereken bir ey olarak gördü ve bu onun tutkusuydu gerçekten. Amerika'da Amerikan yerlilerinin ö retmenleri ile buluştu. Afrika'ya giderek kabile amanları ile konuştu. Hindistan'a gitti, Hindistan'da öyle derin bir ba lantı kuramadı fakat Hindistan Tibet Çin'in kutsal yazılarını okudu. Ruhsal tradisyonlara bakmaya ve di er tradisyonların sundu u bir ey olup olmadığını görmeye çalışı yordu ve takipçilerinden biriyle Hristiyanlı ın hasta oldu u, ifalandırmak ve liderlik etmek için gücünü yitirdi i sonucuna vardı. Ve bu onu derinlemesine etkiledi çünkü babası inancını yitirmiş bir bakandı ve babasının söyledi i hiçbir eye güvenmemi ti. Babası sadece inanmalısın o lum demi ti ve Jung bunun yeterince iyi olmadığını söylemi ti ve Jung kendi deneyimlerini edindi fakat onları anlamadı. Birçok yönden Hristiyanlı ın kayıp yanını arıyordu diyebilirsin. Hristiyanlık boyunca en büyük ey tanrıçadır, di il. Bir baba Tanrımız var, bir o ul, Latin'de eril olan bir kutsal ruh - Yunan'da di il olabilir- ancak di il Hristiyanlıkta kayıptır ve bu birçok eyin çok bastırıldı ı ya da inkar edildi i anlamına gelir, biri yeryüzüdür ve beden ve di eri cinsellik. Ve tanrıça bir figür olarak kaybolur ve Tanrının karanlık yanı kabul edilmez. Jung bütün bu temaların Gnostik setler olarak adlandırılan erken Hristiyanlıkta var oldu unu buldu ve onları oldukça derinlemesine çalış tı fakat çok çe itli çok kafa karı tırıcı buldu. Daha sonraları simyaya odaklandı fakat bizim bir kültür olarak daha

derin di il ile ba lantımızı kaybetti imiz ve yeryüzü ile problemlerimizin nedeninin bu oldu u fikrine tekrar tekrar geri döndü. Birçok felaket, çok fazla kirlili in nedeni bizim artık yeryüzünü onurlandırmamamız, kutsal olarak materyal gerçe i. Kullanmak ve sömürmek için bir nesne haline gelmi ve Jung yeryüzü, sembolik olarak Büyük Ana olan yeryüzünün bedeninin kutsal oldu unu söyledi. Ve kabile kültürler halen buna inanır, Güney Amerika'ya gidin Andes'te Pachamama'yı büyük anayı her eyin temeli olarak alırlar fakat Hristiyanlık yeryüzü-anayı kaybetmi tir. Bakire Meryem'i gökyüzüne oturturlar, ruhsal olur ama kadim olanla Baba Tanrı ile e it olan Anaya tapan daha antik dinlerle ba lantıyı kaybeder. Onlar e itti fakat Hristiyanlıkta di i indirgendi. Jung bunun bizim derin ruhsal problemlerimizden biri oldu unu ve bizim kutsal olanı- ya da ben ona do anın ı ı ı diyorum- yeniden ke fetmeye ihtiyacımız oldu unu gördü. Karısı Kutsal Kase efsanesini çalı mı tı ve Jung ve e i belli ki bunu tartı mı tı ve bu ba ka bir konu Kase di ile, anneye aittir. Kaseyi kaybettik çünkü kültürümüzde Kutsal Di iyi kaybettik. Geri geliyor, uyanı lar var, feminizm var, ekolojik ye il hareket var, birçok insan bu problemin farkında ve Jung onlardandı. O bunu birçok insandan çok daha önce yıllar önce gördü.